

ingediend op **1719** (2022-2023) – Nr. 2
18 maart 2024 (2023-2024)

Verslag

namens de Commissie voor Welzijn,
Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
uitgebracht door Katrien Schryvers

over het voorstel van resolutie

van Freya Van den Bossche, Maxim Veys,
Hannelore Goeman en Thijs Verbeurgt

**over het dalende gebruik
van anticonceptiemiddelen bij jongeren
en de toename van het aantal meldingen
van grensoverschrijdend gedrag**

Documenten in het dossier:
1719 (2022-2023) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

Samenstelling van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding:

Voorzitter: Stefaan Sintobin.

Vaste leden:

Koen Daniëls, Veerle Geerinckx, Elke Sleurs, Tine van der Vloet, Katja Verheyen;

Immanuel De Reuse, Stefaan Sintobin, Suzy Wouters;

Maike De Rudder, Katrien Schryvers;

Freya Saeys, Maurits Vande Reyde;

Ann De Martelaer, Jeremie Vaneeckhout;

Freya Van den Bossche.

Plaatsvervangers:

Allessia Claes, Freya Perdaens, Sarah Smeyers, Annabel Tavernier, Jeroen Tiebout;

Yves Buysse, Ilse Malfroot, Frieda Verougstraete-Deschacht;

Vera Jans, Kurt Vanryckeghem;

Gweny De Vroe, Emmily Talpe;

Johan Danen, Celia Groothedde;

Emine Gül İsci.

Toegevoegde leden:

Lise Vandecasteele.

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding besprak het voorstel van resolutie over het dalende gebruik van anticonceptiemiddelen bij jongeren en de toename van het aantal meldingen van grensoverschrijdend gedrag tijdens haar vergadering van 12 maart 2024.

1. Toelichting door Freya Van den Bossche, indiener

Freya Van den Bossche verwijst naar recent in de pers verschenen cijfers over de stijging van het aantal seksueel overdraagbare aandoeningen in Europa. Op één jaar tijd worden 48 procent meer besmettingen met gonorroe vastgesteld, 34 procent meer met syfilis en 16 procent meer met chlamydia. Daarnaast zijn er oudere cijfers waaruit blijkt dat anticonceptie minder in trek is bij jonge mensen. Het aantal meisjes stijgt dat zich bij een abortuskliniek aandient nadat ze gebruik hebben gemaakt van alternatieve anticonceptie aangeleerd op TikTok. Er is iets aan de hand met de wijze waarop jonge mensen naar anticonceptie kijken en er gebruik van maken.

Dit voorstel van resolutie roept daarom op om bijkomend onderzoek te verrichten naar de beweegredenen van jongeren om minder vaak anticonceptie te gebruiken, en de impact daarvan op het voorkomen van seksueel overdraagbare aandoeningen en ongewenste zwangerschappen. Er zijn al enkele belangrijke maatregelen genomen. Zo heeft Vlaams minister Benjamin Dalle beslist influencers ertoe aan te zetten om online correcte informatie te verspreiden. Dergelijke initiatieven maken het verschil, maar er kan volgens het commissielid nog meer. Het debat dat onder jonge vrouwen wordt gevoerd over hormonale anticonceptie is waardevol maar het moet gebaseerd zijn op correcte informatie en argumentatie. Volgens Freya Van den Bossche is dat op dit ogenblik niet altijd zo. Naast foute informatie is er ook nog een financiële drempel. Anticonceptie wordt voor jongeren tot 25 jaar terugbetaald. De indieners roepen op om condooms ter beschikking te stellen op plaatsen waar jongeren vaak samenkomen.

Een ander aspect dat in het onderzoek 'Health Behaviour in School-aged Children' naar voren komt is seksueel grensoverschrijdend gedrag. Een op drie meisjes geeft aan al minstens eenmaal ongewenst seksueel te zijn benaderd en aangeraakt. Gezien de complexiteit van het landschap pleit het voorstel van resolutie voor één laagdrempelig meldpunt, dat alle vragen bundelt en doorverwijst. Nu de bereidheid om te melden groeit, net als het besef dat bepaalde zaken niet door de beugel kunnen, is het belangrijk dat iedereen de weg vindt naar een meldpunt.

2. Bespreking

Katrien Schryvers beaamt dat jongeren en de brede bevolking goed geïnformeerd moeten worden over anticonceptie, en dat onderzoek nodig is naar de redenen waarom jongeren minder vaak gebruikmaken van anticonceptie en hoe dat gekeerd kan worden. Sensoa voert bijvoorbeeld onderzoek naar condoomgebruik. De resultaten van dit onderzoek moet worden afgewacht. De betaalbaarheid van anticonceptie is ook voor cd&v een belangrijk actiepoint. Op federaal niveau zijn daartoe al enkele stappen gezet, maar de komende periode zijn nog een aantal andere maatregelen aangewezen.

Met de bepalingen over grensoverschrijdend gedrag heeft het commissielid het moeilijk omdat de Bijzondere commissie voor de evaluatie van de aanpak van seksueel misbruik in de Kerk en in andere gezagsrelaties in het algemeen en van de rol van instellingen en voorzieningen op het terrein van jeugd, welzijn en onderwijs in het bijzonder op dit ogenblik conclusies aan het formuleren is. Omdat de meldpunten ook aan bod zullen komen, is het lid geen voorstander van een voorafname daarop. Ze besluit dat haar fractie dit voorstel van resolutie niet kan goedkeuren.

Celia Groothedde zegt dat dit voorstel van resolutie inzet op preventie en weinig vergt. Condooms gratis aanbieden op een muziekfestival betekent dat eerst een toegangsticket moet worden aangeschaft waardoor het dure condooms worden. Op school komen jongeren voortdurend – en ook zo goed als allemaal – samen. Condooms op school aanbieden is niet gratis maar wel goedkoper dan de menselijke en economische kosten als gevolg van een ongewenste zwangerschap, een seksueel overdraagbare aandoening of een andere complicatie.

Een aantal jongeren heeft bovendien geen goede toegang tot anticonceptie. Anticonceptie kopen is voor sommigen een grote drempel. De mogelijkheid om ergens een voorbehoedsmiddel discreet mee te nemen, zou voor die groep een groot verschil betekenen. Groen steunt dit voorstel van resolutie en roept de andere fracties op om dat ook te doen omdat het menselijk gezien noodzakelijk is.

Freya Saeys noemt de vraag naar bijkomend onderzoek terecht omdat het op dit moment onvoldoende duidelijk is waarom jongeren minder vaak gebruikmaken van anticonceptiemiddelen en vaker naar natuurlijke anticonceptie grijpen. Op sociale media circuleert veel foute informatie waardoor het risico op meer ongewenste zwangerschappen stijgt. Zowel het onderwijs als de ouders hebben een rol te vervullen op dit vlak.

Voor het item grensoverschrijdend gedrag verwijst ze naar de Bijzondere commissie die werk aan het maken is van haar conclusies. Het lijkt weinig zinvol om dat aspect nogmaals in een afzonderlijk voorstel van resolutie op te nemen.

Het is belangrijk dat anticonceptie laagdrempelig en toegankelijk is. Het is zaak om op federaal niveau na te gaan wat er nog extra kan gebeuren op het vlak van terugbetaling. Voor vrouwen tot 25 jaar is anticonceptie vrijwel gratis al zijn er nog bijkomende stappen mogelijk.

Katja Verheyen zegt dat dit voorstel van resolutie enkele belangrijke principes naar voren schuift, die evenwel al verankerd zijn in het jeugd-, welzijns- en preventiebeleid van de Vlaamse overheid. Er is het belang dat wordt gehecht aan goede seksuele gezondheid en aan sensibilisering over seksueel overdraagbare aandoeningen. Daarnaast zijn hulplijnen zoals 1712 en Stop it Now! de voorbije periode met 1,2 miljoen euro versterkt.

Voor de bepalingen over grensoverschrijdend gedrag, verwijst zij ook naar de Bijzondere commissie. N-VA heeft twijfels bij het voornemen om condooms gratis ter beschikking te stellen op school. Ten slotte merkt het lid op dat de cijfers waarnaar wordt verwezen gedateerd lijken. Omdat het voorstel van resolutie enkele principes naar voren schuift die al in het beleid geïntegreerd zijn, zou het dubbelop zijn om dit goed te keuren.

Immanuel De Reuse steunt de vraag naar bijkomend onderzoek naar het dalende gebruik van anticonceptie en de maatregelen gericht op preventie en seksuele gezondheid. Dat alles koppelen aan het uitdelen van gratis condooms gaat evenwel te ver. Condooms gratis aanbieden is bovendien een voorafname op het gevraagde onderzoek: voor de indieners liggen er blijkbaar financiële redenen aan de basis van het gedaalde gebruik van voorbehoedsmiddelen. Condooms gratis aanbieden op school kan niet zonder begeleidend kader over seksualiteit. Het voorstel van resolutie geeft niet aan of scholen verplicht zullen worden om dat te doen. Bepaalde scholen hebben daar immers levensbeschouwelijke problemen mee. Daarnaast zijn veel twaalfjarigen allicht nog niet echt bezig met gratis condooms. Om deze redenen onthoudt Vlaams Belang zich.

Freya Van den Bossche beseft dat een aantal zaken verwijzen naar lopende initiatieven. Het grote verschil is de nieuwe trend onder de jonge generatie om minder

anticonceptiemiddelen te gebruiken waardoor de vraag moet worden gesteld of de geldende maatregelen nog volstaan. Het lijkt er minstens op dat de bewuste groep niet langer voldoende wordt bereikt. De trend gaat bovendien snel en zet zich door in meerdere Europese landen. Het is zaak een aantal initiatieven te nemen die jongeren ertoe kunnen aanzetten sneller anticonceptie te gebruiken.

Het lid kan begrip opbrengen voor de opmerkingen over grensoverschrijdend gedrag en de Bijzondere commissie. Tegelijk kan het geen kwaad om dit aspect in antwoord op het gevoerde onderzoek op te nemen in dit voorstel van resolutie. Het is geen voorafname op de conclusies van de Bijzondere commissie.

Freya Van den Bossche begrijpt dat haar voorstel van resolutie niet zal worden goedgekeurd. Iedereen moet er zich evenwel van bewust zijn dat het bestaande onderzoek en het bestaande beleid niet het goede antwoord bieden op de trend die zich onder de jongere generaties doorzet.

3. Stemming

Het voorstel van resolutie wordt met 3 stemmen voor bij 8 tegen en 2 onthoudingen niet aangenomen.

Stefaan SINTOBIN,
voorzitter

Katrien SCHRYVERS,
verslaggever